

مطالعات

اجتماعی

پایه هشتم

مطالعات

اجتماعی

سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰

تعاون (۱)

درس اول

- ۱- خداوند در قرآن کریم در مورد تعاون چه فرموده اند؟ در کارهای نیک به یکدیگر کمک کنیم اما در کارهای ناپسند و گناه همکاری نکنیم.
- ۲- تعاون به زبان ساده یعنی چه؟ یعنی همکاری و یاری رساندن به یکدیگر.
- ۳- اشکال مختلف تعاون را فقط نام ببرید. تعاون در منزل، تعاون در محله، تعاون در مدرسه و جامعه.
- ۴- به طور کلی به چه کارهایی وقف گفته می شود؟ به همه کارهای خدایسندانه ای که افراد خیر برای رفع نیازهای مردم و جامعه انجام می دهند، وقف گفته می شود.
- ۵- پیامبر اکرم (ص) اعضای یک جامعه را به اعضاء بدن تشبیه کرده اند.
- ۶- افراد یک جامعه باید نسبت به مشکلات هم ابراز همدردی کنند.
- ۷- جلوه های تعاون را نام ببرید. اظهار دوستی و محبت، همدلی و خوشحال کردن یکدیگر، هدیه دادن ایجاد صلح و دوستی، عیادت از بیمار، قرض دادن و
- ۸- همکاری و همدلی در خانواده چه مزیتی دارد؟ باعث ایجاد صمیمیت و محبت بیشتر بین اعضاء خانواده می شود.
- ۹- غرور و تکبر - خود بزرگ بینی - حسادت و دشمنی، مانع از همکاری و تعاون می شود.
- ۱۰- همدلی و همکاری در محله باعث صمیمیت و همبستگی بین افراد محله می شود.

تعاون (۲)

درس دوم

- ۱- ارزش معنوی وقف و چگونگی استفاده از آن را توضیح دهید. ارزش معنوی وقف تا ابد ماندگار خواهد بود و نحوه استفاده از آن را واقف تعیین می کند. (واقف به کسی گفته می شود که چیزی را وقف کرده باشد).
- ۲- اتفاق به چه کارهایی گفته می شود؟ به کلیه حمایت هایی که افراد نیکوکار بدون هیچگونه چشم داشتی به افراد نیازمند کمک می کنند.
- ۳- شرکت های تعاونی چگونه و چرا تشکیل می شوند؟ ۱- به همت افراد نیکوکار با حداقل هفت نفر عضو تشکیل می شوند. ۲- به منظور رفع نیازهای مردم.
- ۴- مؤسسات خیریه مجوز خود را از وزارت کشور می گیرند.
- ۵- همکاری و همیاری افراد نیکوکار با جامعه چه مزیتی دارد؟ اینگونه همکاری ها، هم نیاز مردم را برطرف می کند و هم به پیشرفت علم و دانش جامعه کمک می کند.
- ۶- اعضای یک جامعه به همکاری و همیاری هم نیاز دارند.
- ۷- بخش مال، علم، توانایی و زمان عمر به کسانی که نیازمند هستند اتفاق گفته می شود.
- ۸- آیه شریفه «لن تتالوا البرّ حتی تنفقوا مّا تحبّون» بیانگر چیست؟ بیانگر این است که: هرگز به نیکی نمی رسید مگر از آن چه دوست دارید اتفاق نمایید.
- ۹- انجمن های حمایت از بیماران خاص، نگهداری از معلولین و سالمندان، درمانگاه های خیریه، مؤسسات نگهداری از یتیمان، از مؤسسات مردم نهاد هستند.

۱۰- به اموال و دارایی‌هایی که وقف می‌شود موقوفات می‌گویند.

۱۱- تفاوت شرکت تعاونی با غیر تعاونی در چیست؟ ۱- در شرکت تعاونی، همه افراد با هم برابر هستند و هر عضو حق یک رأی دارد.

۲- در شرکت‌های غیر تعاونی، هر کس سرمایه و سهامش بیشتر است، قدرت بیشتری در تصمیم‌گیری‌ها دارد.

۱۲- اتفاق کردن چه تأثیری در زندگی ما دارد؟ ۱- ایجاد برکت در روزی. ۲- از بین بردن بخل و حرص و طمع. ۳- تقویت روحیهٔ ایثار و ایجاد آرامش روحی.

دوست عزیز به کلیهٔ موضوعات این فصل پاسخ داده شده، شما نیز باید با استفاده از آموخته‌های خود به سؤالات زیر پاسخ دهید.

"خودآزمایی"

۱- به چه کارهایی خداپسندانه گفته می‌شود؟

۲- تلاش ما باید در جهت کمک به چه کسانی باشد؟

۳- شرکت در کارهای گروهی چه مزیتی دارد؟

۴- چرا باید به هموعان خود کمک کنیم؟

ساختار و تشکیلات

درس سوم

۱- قوهٔ مجریه از چه کسانی تشکیل می‌شود؟ از افرادی مانند رئیس‌جمهور، معاونین و وزرا.

۲- مراحل انتخاب و شروع به کار رئیس‌جمهور را توضیح دهید. ۱- انتخاب رئیس‌جمهور با رأی مستقیم مردم می‌باشد.

۲- تأیید صلاحیت انتخاب رئیس‌جمهور توسط شورای نگهبان است. ۳- انجام مراحل تنفیذ و تحلیف.

۳- تنفیذ و تحلیف یعنی چه؟ تنفیذ یعنی: اعتبار بخشیدن به انتخاب رئیس‌جمهور توسط رهبری.

تحلیف یعنی: سوگند یاد کردن رئیس‌جمهور.

۴- رئیس‌جمهور در کجا و در حضور چه کسانی سوگند یاد می‌کند؟ چرا؟ ۱- رئیس‌جمهور در

مجلس شورای اسلامی در حضور نمایندگان مردم سوگند یاد می‌کند. تا وظایف

خود را به درستی انجام دهد.

۵- در هر کشوری دولت، نقش مهمی در زندگی مردم و ادارهٔ امور آن کشور دارد.

۶- حکومت کشور ما جمهوری اسلامی است.

۷- سه قوه‌ای که زیر نظر مقام رهبری در ادارهٔ کشور نقش دارند را بنویسید.

(۱) قوهی مقننه (۲) قوهی قضاییه (۳) قوهی مجریه

۸- رئیس‌قوهی مجریه کیست؟ رئیس‌جمهور

۹- مسئولیت اجرای قانون اساسی به عهدهٔ رئیس‌جمهور است.

۱۰- عالی‌ترین مقام رسمی کشور بعد از رهبری رئیس‌جمهور است.

۱۱- رئیس‌جمهور با رأی مستقیم مردم و تأیید شورای نگهبان انتخاب می‌شود.

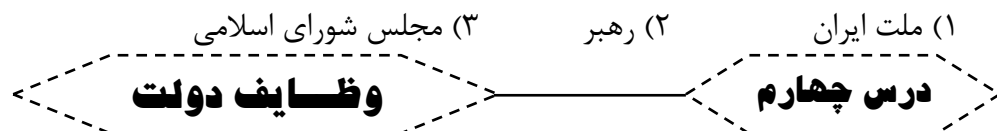

۱۲- چه کسانی می‌توانند در رأی گیری شرکت کنند؟ همه کسانی که ایرانی و تبعه جمهوری اسلامی ایران هستند و حتی افرادی که در خارج از کشور زندگی می‌کنند.

۱۳- حداقل سن رأی دهندگان هجده سال تعیین شده است.

۱۴- رئیس جمهور و دولت در برابر چه کسانی مسئول هستند؟

۱- رئیس جمهور نسبت به مردم چه وظایفی دارد؟ وظیفه دارد که شرایط و لوازم سوادآموزی، بهداشت، شغل مناسب، رفاه، امنیت، فرهنگ و اخلاق اسلامی را در جامعه فراهم کند.

۲- مردم نسبت به دولت چه وظایفی دارند؟ مردم وظیفه دارند به قوانین و مقررات کشور احترام بگذارند و در مسیر قانون حرکت کنند.

۳- منظور از پیش بینی لایحه بودجه یعنی چه؟ یعنی پیش بینی درآمدها و هزینه های یک سال آینده کشور توسط دولت و ارسال آن به مجلس شورای اسلامی.

۴- دولت و مجلس در چه اموری با هم همکاری می‌کنند؟ دولت در اموری مانند: اصلاح یک یا چند قانون جدید از مجلس درخواست می‌کند و مجلس نیز پس از تصویب شورای نگهبان پاسخ می‌دهد.

۵- قوه مقننه (مجلس) بر اجرای قوانین نظارت می‌کند.

۶- همه کسانی که تابعیت جمهوری اسلامی ایران را دارند شهروند ایرانی محسوب می‌شوند.

۷- هر شهروند ایرانی حق آزادی بیان و استفاده از خدمات مختلف دولتی را دارد.

۸- چهار مورد از وظایف و اختیارات مهم رئیس جمهور را نام ببرید. (۱) اجرای قانون اساسی. (۲) اجرای قوانین عادی و مصوبات مجلس. (۳) اعطای نشان‌های دولتی. (۴) امضای قراردادهای بین المللی.

۹- تنظیم لایحه یکی از وظایف مهم قوه مجریه است.

۱۰- تصویب لایحه یکی از وظایف قوه مقننه است.

۱۱- دو حق مهم نمایندگان مجلس نسبت به دولت چیست؟ (۱) حق سؤال کردن از رئیس جمهور و وزرا (۲) حق استیضاح

۱۲- به طور کلی درآمدهای دولت به چند بخش تقسیم می‌شود؟ نام ببرید. (۱) درآمدهای حاصل از صادرات نفت. (۲) درآمد حاصل از مالیات (۳) سایر درآمدها مثل درآمد برق، گاز، گذرنامه

۱۳- استیضاح یعنی چه؟ استیضاح یعنی توضیح خواستن نمایندگان مجلس از رئیس جمهور یا وزرا.

۱۴- بیشترین درآمد دولت از طریق صادرات نفت تأمین می‌شود.

دوست عزیز به کلیه موضوعات این فصل پاسخ داده شده، شما نیز باید با استفاده از آموخته های خود به سؤالات زیر پاسخ دهید.

"خودآزمایی"

۱- چرا رئیس جمهور سوگند یاد می‌کند؟

۲- دولت چه وظیفه ای نسبت به مردم دارد؟

۳- مردم چه وظیفه ای نسبت به دولت دارند؟

۴- تنفیذ یعنی چه؟

آسیب های اجتماعی و پیشگیری از آن ها

درس پنجم

۱- چرا نوجوانی دوره حساسی است؟

زیرا نوجوانان در حال عبور از دوران کودکی و رسیدن به دوره جوانی و بزرگسالی هستند.

۲- نوجوانان چه فرصت هایی برای رشد و شکوفایی استعدادهای خود دارند؟

- ۱- نوجوانی فرصتی است برای کسب شایستگی و مهارت های زندگی و این فرصت کوتاه را باید غنیمت شمرد.
- ۲- نوجوانان وظیفه دارند با استفاده از این فرصت با آموختن حرفه ها و مهارت های لازم استعداد های خود را شناسایی و شکوفا کنند.

۳- چه آسیب های اجتماعی نوجوانان را تهدید می کند؟

آسیب هایی مانند : پر خاشگری، نزاع، اعتیاد و

۴- نوجوانان چگونه باید با آسیب هایی که آنان را تهدید می کند مقابله نمایند؟

- ۱- جرئت و مهارت نه گفتن را در خود تقویت کنند. ۲- تحت تأثیر پیشنهادهای گمراه کننده دیگران قرار نگیرند.
- ۵- پیشرفت های علمی کشورمان مدیون برنامه ریزی و تلاش شما نوجوانان و جوانان است.

۶- بلوغ یعنی چه؟

بلوغ یعنی تغییرات جسمانی، ذهنی و اجتماعی که در دوران نوجوانی در افراد به وجود می آید.

۷- در چه زمانی پر خاشگری و نزاع به وجود می آید؟

در زمانی که نتوانیم خشم و عصبانیت خود را کنترل کنیم.

۸- نوجوانان، گروه سنی ۱۲ تا ۱۸ سال را تشکیل می دهند.

۹- پر خاشگری و نزاع به علت عدم کنترل خشم به وجود می آید.

۱۰- خشم و عصبانیت احساسی طبیعی است.

۱۱- اشکال مختلف رفتارهای پر خاشگرانه را نام ببرید.

۱) آزار و اذیت ۲) کتک زدن ۳) مسخره کردن ۴) تحقیر دیگران

۱۲- سه قاعده مهم در هنگام خشم و عصبانیت را بنویسید.

۱) نباید به خودم صدمه بزنم ۲) نباید به دیگران صدمه بزنم ۳) نباید به وسایل خودم و دیگران صدمه بزنم

۱۳- وقتی از کسی عصبانی هستیم برای کنترل خشم خود چه باید کرد؟

- ۱) به خدا پناه ببریم. ۲) نفس عمیق بکشیم. ۳) به سه قاعده مهم توجه کنیم. ۴) محیط ناراحت کننده را ترک کنیم. ۵) با بزرگ تر ها مشورت کنیم.

۱۴- اگر کسی از ما عصبانی باشد چه باید کرد؟

- ۱) از او سؤال کنیم چرا از ما عصبانی است. ۲) به حرف های او خوب گوش کنیم. ۳) در صورتی که اشتباه از ما باشد از او عذرخواهی کنیم.

۱۵- اگر در سن نوجوانی نتوانیم خشم و عصبانیت خود را کنترل کنیم چه اتفاقی می افتد؟

در آینده به فردی پر خاشگر تبدیل خواهیم شد.

۱۶- خرید و فروش، نگهداری و مصرف مواد مخدر جرم و نوعی قانون شکنی است.

قوه قضائیه

درس ششم

۱- نقش و وظیفه قوه قضائیه در کشور چیست؟

نقش: نظارت بر حسن اجرای قوانین و گسترش عدالت اجتماعی در کشور.

وظیفه: ۱- پیشگیری از جرم. ۲- رسیدگی به شکایات مردم. ۳- مجازات مجرمان.

۲- انواع شکایات (دعاوی) را نام ببرید. دعاوی کیفری و حقوقی.

۳- تفاوت بین دعاوی کیفری و دعاوی حقوقی چیست؟ ۱- در دعاوی کیفری جرمی صورت گرفته و فرد مجرم باید مجازات شود. ۲- در دعاوی حقوقی جرمی صورت نگرفته و افراد ملزم به انجام تکالیف خود می شوند.

۴- اختلافات بین مردم چگونه باید حل و فصل شود؟ ۱- به صورت مسالمت آمیز و با گفتگو. ۲- با استفاده از افراد باتجربه و معتمد. ۳- با مراجعه به شورای حل اختلاف محله. ۴- هیچگاه نباید خودسرانه اقدام کرد.

۵- اگر چه نوجوانی دوره ای ارزشمند است اما خالی از تهدید نیست.

۶- چه کسانی، از نوجوانان در برابر آسیب ها و تهدیدات اجتماعی محافظت می کنند؟ (۱ خود فرد ۲ خانواده ۳ مدرسه ۴ قانون

۷- دو دلیل عمده که باعث اختلافات بین مردم می شوند را بنویسید. (۱ آگاه نبودن نسبت به حقوق دیگران ۲ سرپیچی عمدی از قانون

۸- چگونه می توانیم اراده خود را تقویت کنیم؟ (۱ تمرین کنیم هر پیشنهادی را نپذیریم ۲ توانایی خود را قبول داشته باشیم ۳ تمایلات خود را مدیریت کنیم ۴ در سختی ها مقاومت داشته باشیم.

۹- قاضی باید فردی عادل و آشنا به قوانین قوه قضائیه باشد.

۱۰- چرا قاضی در دعاوی کیفری مجازات تعیین می کند؟ زیرا در این گونه دعاوی افراد مرتکب جرم شده و قانون را پایمال نموده اند.

۱۱- چند نمونه از دعاوی کیفری را نام ببرید. (۱ قدرت نمایی ۲ فحاشی ۳ افترا ۴ قتل

۱۲- به فرد شکایت کننده در اصطلاح حقوقی خواهان و به فردی که از او شکایت شده خوانده می گوئیم.

۱۳- در همه دادگاه ها افراد حق دارند فردی را به عنوان وکیل انتخاب کنند تا از حقوق وی دفاع کند.

۱۴- چه افرادی می توانند وکیل باشند؟ کسانی که: در رشته حقوق درس خوانده و به قوانین قضایی آشنا و پروانه وکالت داشته باشند.

۱۵- اگر کسی بدون داشتن مدرک، خود را پزشک، مهندس و ... معرفی کند غصب عنوان نموده است.

۱۶- همه مردم در برابر قانون مساوی هستند.

دوست عزیز به کلیه موضوعات این فصل پاسخ داده شده، شما نیز باید با استفاده از آموخته های خود به سؤالات زیر پاسخ دهید.

"خودآزمایی"

۱- چرا به دوره نوجوانی بهترین دوران گفته می شود؟

۲- نوجوانان در پیشنهاد های همراه کننده چه باید بکنند؟

۳- حل اختلافات از طریق مسالمت آمیز یعنی چه؟

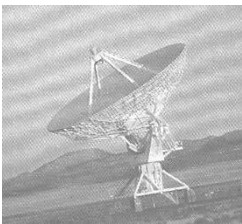
۴- چه موضوعاتی نوجوانان را تهدید می کند؟

ارتباط و رسانه

درس هفتم

- ۱- ارتباط چیست؟ ارتباط جریانی است که امکان ارسال و دریافت پیام را فراهم می کند.
 - ۲- عناصر ارتباط را نام ببرید. فرستنده، گیرنده و پیام.
 - ۳- رسانه چیست؟ رسانه وسیله ای است که پیامی را از فرستنده به گیرنده منتقل می کند. مانند : رادیو و تلویزیون.
 - ۴- وسایل ارتباط جمعی در طول زمان چه مسیر تحولی را طی کرده است؟ مسیری را از روشن کردن آتش و کبوتران پیغام بر آغاز و تا امروزه به فناوری اطلاعات و ماهواره ها رسیده است.
 - ۵- امروزه ما در دنیای زندگی می کنیم که به راحتی با هر جای دنیا می توانیم ارتباط برقرار کنیم.
 - ۶- امروزه ابزارهای ارتباطی به ما کمک می کنند تا از اخبار روز مطلع شویم.
 - ۷- شبکه ارتباطی ما از کجا آغاز و تا کجا ادامه پیدا می کند؟ این شبکه از خانواده ، محله و مدرسه آغاز و به کمک وسایل ارتباط جمعی تا داخل و خارج از کشور ادامه پیدا می کند.
 - ۸- یکی از نیاز های مهم بشر ارتباط برقرار کردن است.
 - ۹- در یک ارتباط کلامی زبان یک رسانه است.
 - ۱۰- بازخورد، یعنی اینکه گیرنده در پاسخ به پیام فرستنده اعلام کند معنای پیام را متوجه شده است.
 - ۱۱- شرکت ها و سازمان های تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات را بنویسید.
- (۱) شرکت پست (۲) شرکت مخابرات (۳) شرکت ارتباطات سیار (همراه اول) (۴) شرکت ایرانسل
- ۱۲- انواع رسانه عبارتند از: زبان - ابزارهای چاپی - علائم - کتاب - روزنامه و...
- ۱۳- شرکت مخابرات در زمینه تلفن های ثابت فعالیت می کند.
- ۱۴- شرکت های ارتباط سیار (همراه اول و ایرانسل) در زمینه های تلفن همراه فعالیت می کنند.

رسانه ها در زندگی ما

درس هشتم

- ۱- حاصل فناوری نوین اطلاعاتی و ارتباطی در زندگی ما چیست؟ حاصل این فناوری ها فراهم شدن امکاناتی مانند: پست مخابرات - رادیو - تلویزیون و است.
 - ۲- فناوری اطلاعاتی و ارتباطی یعنی چه؟ یعنی فرایند : جمع آوری، ذخیره سازی، پردازش، مبادله و انتقال اطلاعات.
 - ۳- رسانه های جمعی چه تاثیری بر فرهنگ عمومی جامعه دارد؟ این رسانه ها باعث می شوند که مردم به شیوه ای خاص یا همانطور که رسانه می خواهد فکر کنند. این اثرات ممکن است مثبت یا منفی باشند.
 - ۴- برای مقابله با اثرات منفی رسانه های جمعی چه باید کرد؟ در چنین شرایطی باید یاد بگیریم که خوب فکر کنیم ، اثرات منفی رسانه ها را به خوبی تجزیه و تحلیل نماییم و به تأثیرات منفی آن در رفتار خود توجه داشته باشیم.
 - ۵- امروزه با پیشرفت در ارتباطات مرزهای زمانی و مکانی برداشته شده است.
 - ۶- صاحب نظران به دوره ای که ما در آن زندگی می کنیم عصر ارتباطات و اطلاعات لقب داده اند.
 - ۷- چهار مورد از کاربردهای فناوری اطلاعات و ارتباطات در زندگی روزمره را بنویسید.
- (۱) عملیات بانکی (۲) آموزش از طریق ویدیو کنفرانس از راه دور (۳) خرید و فروش اینترنتی (۴) دسترسی به اخبار به صورت آنلاین
- ۸- از خدمات دولت الکترونیک چه استفاده هایی می توان کرد؟
- (۱) پرداخت قبوض با استفاده از اینترنت (۲) ثبت نام کنکور (۳) پرداخت مالیات و

۹- یکی از آثار منفی آگهی های بازرگانی ترویج مصرف گرایی است.

۱۰- کم شدن گفتگو و دید و بازدیدهای خانوادگی از آثار منفی وسایل ارتباط جمعی است.

۱۱- همه اطلاعاتی که در اینترنت وجود دارند صحیح نمی باشند.

۱۲- استفاده بیش از حد از بازی های رایانه ای باعث اختلال در زندگی و تحصیل افراد می شود.

۱۳- اثرات منفی رسانه های ارتباط جمعی را نام ببرید.

(۱) ترویج زد و خورد و خشونت (۲) ترویج رفتارهای ناشایست (۳) ترویج مصرف گرایی (۴) کم شدن تماس چهره به چهره افراد و کم شدن دید و بازدیدهای خانوادگی

۱۴- در هنگام فعالیت در فضاهای مجازی و اینترنتی به چه نکاتی می بایست توجه داشته باشیم؟

(۱) عکس ها و فیلم های خانوادگی خود را هرگز وارد اینترنت نکنیم . (۲) رمز عبور پست الکترونیک یا رمز کارت بانکی را فاش نکنیم . (۳) فقط زمان کمی از بازی های رایانه ای استفاده کنیم .

دوست عزیز به کلیه موضوعات این فصل پاسخ داده شده ، شما نیز باید با استفاده از آموخته های خود به سؤالات زیر پاسخ دهید.

"خودآزمایی"

۱- ارتباط چگونه جریانی است؟

۲- فناوری های اطلاعات و ارتباطات چه کمکی در زندگی ما نموده است؟ (۴ مورد)

۳- در موضوع اثرات منفی رسانه ها چه چیزی را باید یاد بگیریم؟

۴- اثرات منفی رسانه های ارتباط جمعی را نام ببرید؟

ظهور اسلامی در شبه جزیره عربستان

درس نهم

۱- دین اسلام در چه محیط اجتماعی و فرهنگی ظهور کرد؟ اجتماعی : ۱- در محیطی که قبایل عرب پراکنده و فاقد حکومت بودند. ۲- همزمان با عصر جاهلیت ، بت پرستی هم بود.

فرهنگی : ۱- مردم بهره ای از علم و دانش نداشتند. ۲- از داشتن فرزند دختر احساس حقارت می کردند. ۳- در آن دوره تعصب شدید کورکورانه و حس انتقام جویی و غارتگری رواج داشته است.

۲- پیامبر اکرم و پیروانش برای نشر اسلام چه فداکاری هایی کردند؟ از آنجایی که پیامبر اکرم پیشنهاد مشرکین را نپذیرفت، سخت گیری و شکنجه روز به روز مشرکین را تحمل کردند. سه سال تحریم و سختی های شعب ابوطالب را تحمل کردند و

۳- اصول و شیوه حکومت پیامبر اکرم چگونه بوده است؟

اصول حکومتی ایشان بر مبنای همکاری مردم با حکومت و همکاری حکومت با مردم بود. شیوه حکومتی پیامبر اکرم بر اساس مشورت و مشارکت مردم در مسائل مهم بود.

۴- اسلام به عصر جاهلیت در شبه جزیره عربستان پایان داد.

۵- دین اسلام دینی است که انسان را به پرستش خدا و گسترش ایمان، اخلاق، عدالت، صلح و دوستی دعوت می کند.

۶- به دوران پیش از بعثت پیامبر اکرم در جزیره العرب، عصر جاهلیت گفته می شود.

۷- پیامبر اکرم در جنگ ها مسلمانان را به رعایت چه اصولی توصیه می کرد؟

۱) به رعایت اصول اخلاقی و ارزش های انسانی ۲) خوش رفتاری با اسیران ۳) پرهیز از تخریب اموال مردم

۸- پیامبر اکرم به فرمانروایان چه کشورهایی دعوت نامه گرایش به اسلام نوشتند؟ چرا؟ به فرمانروایان کشورهای ایران، مصر، روم و حبشه تا آنان را به یکتاپرستی دعوت کند.

۹- حضور پیامبر اکرم و مسلمانان در جنگ ها صرفاً برای دفاع بود.

۱۰- پیامبر (ص) در چند سالگی و در کجا به پیامبری برگزیده شد؟ در چهل سالگی و در غار حرا اطراف شهر مکه

۱۱- اولین کسانی که به پیامبر ایمان آوردند چه کسانی بودند؟ حضرت خدیجه (س) همسر پیامبر و حضرت علی (ع) پسر عموی پیامبر

۱۲- پیامبر اکرم (ص) ابتدا مردم را به صورت فردی و پنهانی به اسلام دعوت می کرد.

۱۳- مشرکان برای منصرف ساختن حضرت محمد از دعوت خود به اسلام، به ایشان پیشنهاد ریاست قوم و قبیله و دریافت ثروت فراوان می دادند.

۱۴- اولین کسانی که در راه اسلام به شهادت رسیدند چه اشخاصی بودند؟ یاسر و سمیه

۱۵- مفاد عهدنامه تحریم مسلمانان توسط مشرکین چه بود؟ هرگونه خرید و فروش و رابطه اجتماعی (ازدواج) با پیروان اسلام ممنوع شد

۱۶- در تاریخ اسلام «انصار» چه کسانی هستند؟ گروهی از ساکنان مدینه که با پیامبر پیمان بستند تا آن حضرت را یاری کنند.

۱۷- در تاریخ اسلام به چه کسانی «مهاجرین» گفته می شود؟ به گروهی از مردم مکه که اموال و دارایی های خود را رها نمودند و از مکه به مدینه مهاجرت کردند.

۱۸- پیامبر اکرم (ص) در واقعه غدیر خم به مسلمانان چه فرمودند؟ فرمودند ای مردم هر کس که من مولا و آقای او هستم، پس از من این علی مولا و آقای او خواهد بود.

از رحلت پیامبر تا قیام کربلا (نینوا)

درس دهم

۱- جامعه و حکومت اسلامی پس از رحلت پیامبر اکرم (ص) چه وضعیتی پیدا کرد؟ ۱- تعدادی از مهاجرین موضوع مهم غدیر خم را نادیده گرفتند. ۲- جانشینی امام علی (ع) را به فرد دیگری به نام ابوبکر دادند. ۳- امام علی (ع) نیز با سکوت خود مانع از تفرقه و درگیری بین مسلمانان شدند.

۲- ویژگی ها و دستاوردهای حکومت امام علی (ع) را نام ببرید.

ویژگی ها : ۱- ساده زیستی و مقابله با اشرافی گری. ۲- تاکید بر عدالت. ۳- برگزیدن افراد صالح برای حکومت ولایات. ۴- مدارا با مخالفین.

دستاوردها : ۱- توجه مردم به ارزش های دینی و سنت پیامبر. ۲- زندگی ایشان الگوی مناسبی برای ساده زیستی بود. ۳- تفاوت بین اعراب و غیر عرب برداشته شد.

۳- اهداف و نتایج قیام امام حسین (ع) را بنویسید.

- اهداف : ۱- اصلاح امت جدش پیامبر اکرم (ص). ۲- امر به معروف و نهی از منکر. ۳- پیاده کردن روش پیامبر و امام علی (ع).
 نتایج : ۱- اشکار شدن چهره واقعی حکومت بنی امیه برای همگان. ۲- ایجاد روحیه ظلم ستیزی در مسلمانان به ویژه شیعیان.
 ۴- در ماجرای سقیفه بنی ساعده چه کسی به عنوان خلیفه انتخاب شد؟ ابوبکر که از مهاجرین کهنسال بود
 ۵- علت سکوت امام علی در انتخاب ابوبکر به جانشینی پیامبر چه بود؟ ۱- سفارش پیامبر اکرم. ۲- حفظ وحدت جامعه اسلامی. ۳- احیای فرهنگ قبیله ای در بین مردم عوام. ۴- پیدایش مرتدین و پیامبران دروغین.
 ۶- خلیفه دوم که بود و چگونه به خلافت رسید؟ عمر بن خطاب بود و ابوبکر او را به جانشینی خود برگزید.
 ۷- امام علی (ع) در دوران سه خلیفه قبلی، به چه کاری مشغول بودند؟ تفسیر قرآن، تربیت شاگردان، پاسخ گویی به سؤالات دینی، عمران و آبادی، احداث نخلستانها
 ۸- امام علی (ع) با تاکید مردم خلافت را پذیرفت و شهر کوفه را مرکز خلافت خود قرار داد.
 ۹- در زمان خلافت امام علی (ع) جنگ های جمل، صفین و نهروان رخ داد.
 ۱۰- نتیجه جنگ جمل چه بود؟ امام علی (ع) بیعت شکنان را شکست داد.
 ۱۱- نیرنگ عمر وعاص در جنگ صفین مانع از پیروزی سپاهیان امام علی (ع) شد.
 ۱۲- پس از امام علی (ع) چه کسی به خلافت رسید؟ امام حسن (ع)
 ۱۳- امام حسین (ع) در روز عاشورا سال ۶۱ هجری قمری در سرزمین کربلا به شهادت رسیدند.
 دوست عزیز به کلیه موضوعات این فصل پاسخ داده شده، شما نیز باید با استفاده از آموخته های خود به سؤالات زیر پاسخ دهید.

"خودآزمایی"

۱- دین اسلام در چه عصر و زمانی به وجود می آمد؟

۲- در مقابل مشکلات و سختی ها (تحریم) چه باید کرد؟

۳- هدف امام حسین (ع) در قیام عاشورا چه بود؟

ورود اسلام به ایران

درس یازدهم

- ۱- اوضاع سیاسی ایران در آغاز دوره اسلامی چگونه بوده است؟ ۱- پس از جنگ قادسیه در نهاوند شهرها و ولایات ایران یکی پس از دیگری به تصرف اعراب درآمدند. ۲- یزدگرد سوم آخرین پادشاه ساسانی در منطقه ای به نام مرو به قتل رسید.
 ۳- امپراتور ساسانی پس از چهارصد سال فرمانروایی به پایان رسید. ۴- امویان و عباسیان در ایران خلافتی بر پایه خشونت بنا نهادند.
 ۲- به چه دوره ای از تاریخ ایران، ایران باستان گفته می شود؟ به دوره ای قبل از ورود اعراب مسلمان به کشور ایران و فروپاشی حکومت ساسانی.
 ۳- خسرو پرویز، دعوت نامه پیامبر اسلام (ص) را نپذیرفت و او توسط پسرش به قتل رسید.
 ۴- امپراتوری ساسانیان بیش از چهار صد سال بر ایران حکومت کردند.

۵- ظلم ستیزی ایرانیان باعث شد که از هر فرصتی علیه امویان (بنی امیه) استفاده و قیام کنند.

۶- چه کسی در کوفه به خونخواهی امام حسین (ع) قیام کرد؟ مختار ثقفی

۷- کدامین امامان شیعه در زمان امویان به شهادت رسیدند؟ امام حسن (ع)، امام حسین (ع)، امام سجاد (ع)

امام محمد باقر (ع)

۸- چرا ایرانیان مسلمان، دعوت عباسیان برای تشکیل حکومت را پذیرفتند؟ زیرا عباسیان ادعا می کردند مخالف بنی امیه اند و می خواهند خاندان پیامبر (ص) را به خلافت برسانند.

۹- برمکیان از خاندان مشهور ایرانی، عهده دار وزارت و حکومت در زمان عباسیان بودند.

۱۰- سلمان فارسی که بود و در نزد پیامبر اکرم (ص) چه جایگاه ویژه ای داشت؟

به گفته برخی مورخان، سلمان فارسی نخستین ایرانی مسلمان می باشد که در مدینه در حضور پیامبر (ص) به اسلام ایمان آورد. در جنگ خندق به پیشنهاد او اطراف شهر مدینه خندق حفر کردند و پیامبر (ص) در مورد او فرمود: «سلمان از اهل بیت ماست». او از یاران باوفای علی (ع) بود.

۱۱- حاکمان ایرانی یمن در زمان رسول خدا (ص) به مدینه رفتند و به دین اسلام ایمان آوردند.

عصر طلایی فرهنگ و تمدن ایرانی- اسلامی

درس دوازدهم

۱- ایرانیان باستان چرا و چگونه مسلمان شدند؟ زیرا مردم ایران در عصر باستان یکتاپرست بودند، پس از درک پیام اسلام مبنی بر برادری و برابری داوطلبانه مسلمان شدند. چگونه: اخلاق و رفتار پیامبر و امامان معصوم نیز نقش مهمی در علاقمند شدن آنان به دین اسلام داشت.

۲- ایرانیان مسلمان در شکل گیری و گسترش تمدن اسلامی چه نقشی داشتند؟

شکل گیری: ۱- ایرانیان مسلمان به پشتوانه فرهنگ و تمدن باستانی خود کمک بسیاری به شکل گیری و شکوفایی فرهنگ و تمدن اسلامی کردند.

گسترش: ۱- کتاب های زیاد و سودمندی از خود بجای گذاشتند. ۲- حتی قواعد صرف، نحو، دستور زبان و ادبیات عربی توسط ادیبان ایرانی تدوین شد.

۳- سلسله های ایرانی در قرن سوم تا قرن پنجم در چه شرایطی توانستند تشکیل حکومت بدهند؟ در شرایطی که خلفای عباسی ضعیف و ناتوان شده بودند و قادر به اداره قلمرو وسیع نبودند.

۴- مهم ترین سلسله های ایرانی در فاصله قرن سوم تا پنجم هجری را نام ببرید. طاهریان، صفاریان، علویان، سامانیان و آل بویه

۵- بنیانگذار سلسله طاهریان که بود؟ طاهر ذوالیمینین

۶- بنیانگذار سلسله سامانیان که بود؟ امیر اسماعیل سامانی

۷- موسس سلسله صفاریان فردی به نام یعقوب لیث بود.

۸- روابط صفاریان با خلافت عباسی، خصمانه بود.

۹- چرا خلفای عباسی، دشمن علویان طبرستان بودند؟ زیرا علویان شیعه بودند و حکومت عباسیان را به رسمیت نمی شناختند.

۱۰- ایرانیان باستان چگونه توانستند با دین اسلام ارتباط برقرار کنند؟ ایرانیان سابقه طولانی در تمدن و علم و دانش داشتند و پیام اسلام مبنی بر برابری و برادری باعث شد که ایرانیان برای پیشرفت و گسترش اسلام با تمام توان تلاش کنند.

۱۱- پدر شعر فارسی رودکی بود که در دوران سامانیان زندگی می کرد.

دوست عزیز به کلیه موضوعات این فصل پاسخ داده شده ، شما نیز باید با استفاده از آموخته های خود به سؤالات زیر پاسخ دهید.

"خودآزمایی"

۱- ایرانیان باستان قبل از ورود اسلام به ایران پیرو چه دینی بود؟ و چه اعتقاداتی داشتند؟

۲- پیام دین اسلام به ایرانیان باستان چه بود؟ و چه تأثیری در آنان گذاشت؟

۳- ایرانیان باستان برای شکوفایی دین اسلام از چه موضوعاتی استفاده کردند؟

۴- چه موضوعاتی باعث شد ایرانیان، به دین اسلام روی آورند و مسلمان شوند؟

«فعالیت های مهم ۱۲ درس اول کتاب»

درس ۱

افراد جامعه باید در دوستی و مهربانی نسبت به هم مانند یک بدن واحد باشند تا نسبت به مشکلات یک دیگر ابراز همدردی کنند.

درس ۲

اتفاق کردن چه اثرات مثبتی در زندگی فرد اتفاق کننده دارد؟ (۱) برکت در روزی (۲) از بین بردن حرص و طمع (۳) تقویت روحیه ایثار (۴) ایجاد آرامش روحی

درس ۳

جملات مناسب از ستون الف را به ستون ب متصل نمایید.

ستون الف (مسئولیت ها)	ستون ب (وزارتخانه ها)
۱- رئیس سازمان هواپیمایی کشور انتخاب شد.	وزارت کشور
۲- تقسیمات جدید اداری استان ها	وزارت راه و شهرسازی
۳- استقرار صنایع در شعاع ۱۲۰ کیلومتری تهران	وزارت جهاد کشاورزی
۴- حمایت از خرید تضمین محصولات کشاورزی	وزارت صنعت - معدن و تجارت

درس ۴

متکی بودن یک کشور به صادرات نفت چه معایبی دارد؟

(۱) نفت تمام شدنی است. (۲) صادر کردن نفت وابستگی ایجاد می کند. (۳) قیمت نفت معلق و شناور است.

درس ۵

آیا در هنگام عصبانیت می توان تصمیم گیری کرد؟ چرا؟

خیر. زیرا در هنگام عصبانیت آرامش افکار وجود ندارد.

درس ۶

اگر اختلافات (دعای) خود را خودسرانه و بدون استفاده از قانون دنبال کنیم با چه مشکلاتی مواجه می شویم؟

۱- اختلافات حل نخواهد شد. ۲- به مشکلات افزوده می شود. ۳- جامعه دچار آشفتگی و هرج و مرج خواهد شد.

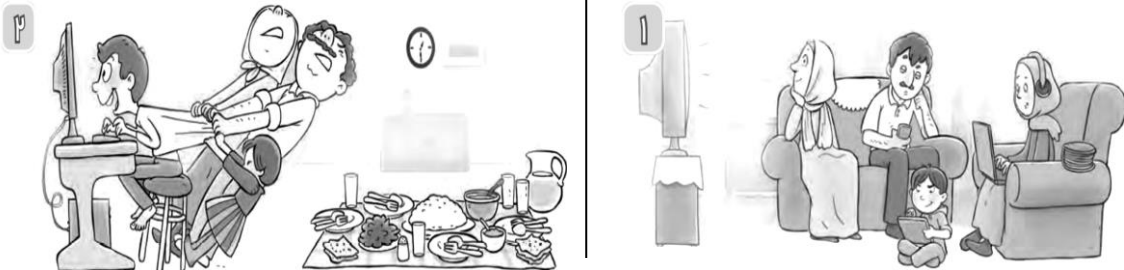

درس ۲

دو وسیله مهم که در فناوری اطلاعات و ارتباطات کمک بسیاری به انسان کرده اند را نام ببرید و عملکرد آنان را توضیح دهید.
(۱) رایانه که انقلابی در ذخیره اطلاعات به وجود آورد. (۲) ماهواره ها که بدون استفاده از سیم حجم زیادی از اطلاعات و پیام ها را به نقاط مختلف کره زمین منتقل می کنند.

درس ۸

از کاریکاتورهای شماره ۱ و ۲ چه چیزی متوجه می شوید؟

کاریکاتور شماره ۱: درباره اعضای یک خانواده که باید در کنار هم به گفتگوهای علمی، اجتماعی و تأثیرگذار در زندگی شان بپردازند و از تماشای مداوم تلویزیون و فضای مجازی بپرهیزند.
کاریکاتور شماره ۲: نوجوان در خانواده آنقدر غرق در فضای مجازی شده که حاضر نیست حتی برای صرف غذا از آن جدا شود.

درس ۹

سرانجام عهدنامه تحریم اقتصادی مشرکین علیه مسلمانان چه بود؟

(۱) مسلمانان مقاومت کردند. (۲) به امر خدا موریانه عهدنامه را خورد. (۳) در نتیجه مشرکین دست از تحریم اقتصادی مسلمانان برداشتند.

درس ۱۰

منظور از زنده نگهداشتن قیام امام حسین (ع) (عاشورا) چیست؟

عمل کردن به دستورات اسلام و به پا داشتن نماز و اجرای امر به معروف و نهی از منکر.

درس ۱۱

تفاوت عمده حکومت امویان با حکومت عباسیان در برخورد با ایرانیان چه بود؟

(۱) امویان، غیر اعراب و ایرانیان را تحقیر می کردند. (۲) عباسیان از ایرانیان در سمت های حکومتی استفاده می کردند.

درس ۱۲

مهمترین سلسله های ایرانی که همزمان با عباسیان حکومت می کردند را نام ببرید.

سلسله های: طاهریان - صفاریان - علویان - سامانیان و آل بویه

غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان

درس سیزدهم

غزنویان:

۱- اوضاع ایران در زمان غزنویان چگونه بوده است؟ ۱- غزنویان از ضعف حکومت سامانیان استفاده و خراسان را تصرف کردند. ۲- به پشتوانه سپاه نیرومند خود قلمرو خود را از غزنه، تا ری گسترش دادند. ۳- رابطه حکومت غزنویان با خلفای عباسی دوستانه بود. ۴- قدرت و حکومت غزنویان بر نیروی نظامی استوار بود.

۲- پس از قرن سوم و چهارم دودمان های ترک تباری به نام غزنویان - سلجوقیان و خوارزمشاهیان در ایران به قدرت رسیدند.

۳- سلطان محمود غزنوی مناطقی از هندوستان را تصرف نمود و معبد سومنات را خراب کرد.

۴- قدرت و حکومت غزنویان بر نیروی نظامی استوار بود.

۵- پس از سلطان محمود چه کسی به حکومت رسید؟ پسرش سلطان مسعود

۶- سلطان محمود فرمانروایی بی باک و جسور بود. اما تدبیر پدر را نداشت.

۷- سلطان محمود غزنوی با چه بهانه ای به هندوستان حمله کرد؟ به بهانه رواج اسلام.

۸- سلطان محمود غزنوی به طمع ثروت هنگفت به هندوستان حمله کرد.

سلجوقیان :

۹- اوضاع ایران در زمان سلجوقیان چگونه بوده است؟ ۱- در این زمان طغرل، حکوت شیعه مذهب آل بویه را در بغداد برانداخت. ۲- آل ب ارسلان در جنگ ملازگرد امپراطور روم را به اسارت گرفت. ۳- سلطان ملک شاه توانست جغرافیای ایران را از شرق تا غرب گسترش دهد.

۱۰- موسی سلسله سلجوقیان فردی به نام طغرل بود.

۱۱- سلجوقیان پس از پذیرش اسلام به ماوراءالنهر مهاجرت کردند.

۱۲- طغرل به خاطر چه اقدامات مهمی از خلیفه عباسی لقب رکن الدین دریافت کرد؟ ۱) براندازی حکومت آل بویه در بغداد (۲) از میان برداشتن خلافت فاطمی مصر که تهدیدی بر خلافت عباسی بود.

۱۳- رابطه طغرل با خلافت عباسی چگونه بود؟ بسیار نزدیک بود و خلیفه عباسی به جهت اقدامات چشم گیر طغرل به او لقب «سلطان رکن الدین» داد و حکومت او را بر ایران و عراق تأیید کرد.

۱۴- جانشین طغرل که بود؟ آل ب ارسلان

۱۵- آل ب ارسلان با راهنمایی خواجه نظام الملک رقیبان داخلی را سرکوب کرد.

۱۶- مهمترین نبرد آل ب ارسلان جنگ ملازگرد بود که شکست رومیان و اسارت امپراتور روم شرقی را به همراه داشت.

۱۷- پس از آل ب ارسلان چه کسی به حکومت رسید؟ سلطان ملک شاه

۱۸- در دوران سلطان ملک شاه حکومت سلجوقیان به اوج خود رسید.

۱۹- علت تجزیه و فروپاشی حکومت سلجوقیان اختلاف فرماندهان بر سر تاج و تخت بود.

خوارزمشاهیان :

۲۰- خوارزمشاهیان که بودند و چگونه به حکومت رسیدند؟ خوارزمشاهیان دست نشانده سلجوقیان بودند و از ضعف حکومت سلجوقی استفاده و بخش های زیادی از ایران را تصرف کردند.

۲۱- چرا پایه های حکومت خوارزمشاهیان چندان محکم نبود؟

۱) زیرا خلیفه عباسی فرمانروایی آن ها را به رسمیت نمی شناخت. ۲) خوارزمشاهیان تسلطی بر فرمانروایان محلی نداشتند.

۲۲- اوضاع ایران در زمان خوارزمشاهیان چگونه بوده است؟ ۱- در این زمان حکومت خوارزمشاهیان پایه های محکمی نداشت. ۲- بر حکومت های محلی نیز مسلط نبودند. ۳- قتل نا آگاهانه کاروان تجاری مغول، بهانه هجوم مغولان به ایران را فراهم کرد.

درس چهاردهم

میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقی

- ۱- چرا سلسله سلجوقیان در تاریخ ایران اهمیت زیادی دارند؟ زیرا در این دوران افرادی مانند خواجه نظام الملک، عمیدالملک کُندری به عنوان وزیر روی کار بودند و توانستند فرهنگ و هنر ایرانی و راه و رسم کشورداری را به آنان بیاموزند، تا قلمرو ایران از شرق تا غرب گسترش یافت.
- ۲- اقدامات فرهنگی و هنری سلجوقیان را نام ببرید.
- فرهنگی : ۱- تأسیس مدارس نظامیه. ۲- توجه خاص به زبان و ادب فارسی.
- هنری : ۱- ساخت ظروف سفالین و فلزی. ۲- اقدامات تذهیب و خوش نویسی. ۳- کاشی کاری، گچ بُری و ...
- ۳- در دوره سلجوقی، خلیفه عباسی بیشتر ریاست معنوی و دینی داشت.
- ۴- سلجوقیان چگونه مردمانی بودند و با کمک چه کسانی کشور را اداره می کردند؟ سلجوقیان مردمانی گله دار و بیابان گرد بودند و برای اداره کشور از وزیران ایرانی کمک می گرفتند.
- ۵- عمیدالملک کُندری که بود؟ وزیر سلطان طغرل بود و نقش بسیار زیادی در موفقیت های او داشت.
- ۶- مهمترین مقامی که در دوران سلجوقی بعد از سلطان وجود داشت مقام وزارت بود.
- ۷- یکی از دانشمندان ایرانی بود که مسئولیت وزارت آلب ارسلان و ملک شاه را بر عهده داشت.
- ۸- مهمترین وظایف وزیران دوره سلجوقی را نام ببرید ؟ ۱- برنامه ریزی روابط سلطان با خلیفه و فرمانروایان سایر کشورها. ۲- سلاطین به حد و حدود خود آشنا باشند ۳- در مسئولیت های هم دخالت نکنند.
- ۹- موسس مدارس نظامیه که بود؟ خواجه نظام الملک
- ۱۰- ویژگی های گزینشی مدارس نظامیه را توضیح دهید. این مدارس مقررات خاصی داشت و استادان و شاگردان با دقت خاصی گزینش می شدند. سپس رقابت شدیدی برای رسیدن به مقام استادی در این مدارس وجود داشت.
- ۱۱- چرا مدارس نظامیه به این نام مشهور شد؟ چون این مدارس به دستور خواجه نظام الملک تأسیس شده بودند.
- ۱۲- مهمترین مدارس نظامیه در کدام شهرها بودند؟ نیشابور، اصفهان و بغداد
- ۱۳- یک استاد و یک دانش آموخته مشهور در مدارس نظامیه را نام ببرید. استاد امام محمد غزالی و دانش آموخته سعدی شاعر معروف
- ۱۴- معماری و شهرسازی در دوره سلجوقی به اوج خود رسید.
- ۱۵- بزرگترین مرکز علمی، ادبی و مذهبی ایران در دوره سلجوقیان خراسان بود.
- ۱۶- پایتخت های سلجوقیان را نام ببرید. ری - نیشابور - اصفهان
- ۱۷- در دوران سلجوقیان چه موضوعی باعث گسترش شهر و شهرنشینی شد؟ آرامش و رونق بازرگانی

دوست عزیز به کلیه موضوعات این فصل پاسخ داده شده ، شما نیز باید با استفاده از آموخته های خود به سؤالات زیر پاسخ دهید.

"خودآزمایی"

۱- لشگرکشی غزنویان به هندوستان به چه بهانه ای بود؟ هدف اصلی آنان چه بود؟

۲- در دوران سلجوقیان اقدامات مهم طغرل چه بود؟

۱- ۲-

۳- در دوران سلجوقیان اقدامات مهم آلب ارسلان چه بود؟

حمله چنگیز و تیمور به ایران

درس پانزدهم

۱- علت اصلی و بهانه هجوم مغولان به ایران چه بوده است؟ علت اصلی: افزایش جمعیت و کمبود مراتع برای تأمین زندگی خود بود. بهانه: خوارزمشاهیان با کشتن کاروان تجاری مغول تحت عنوان جاسوس بهانه ای برای هجوم مغولان به ایران شد.

۲- یورش های مغولان به ایران چه آثار و نتایج داشت؟

آثار منفی: ۱- بسیاری از مردم ایران جان باختند. ۲- تعداد زیادی به اسارت درآمدند. ۳- ترس و وحشت سرتاسر ایران را فراگرفته بود. ۴- شهرها و آبادی های زیادی ویران شدند. ۵- کتابها و کتابخانه ها به آتش کشیده شدند. نتایج: به همت دانشمندان ایرانی تعداد زیادی از نوادگان مغول به دین اسلام گرویدند.

۳- جانشینان تیمور چه خدماتی به فرهنگ، هنر و ادب ایرانی کردند؟ ۱- شاهرخ پسر تیمور تحت تأثیر فرهنگ ایرانی قرار گرفت و راه پدر را ادامه داد. ۲- شاهرخ به علت علاقه ای که به فرهنگ و هنر ایرانی پیدا کرده بود، کتابخانه ها، مدارس و مساجد زیادی ساخت.

۴- حمله مغول در قرن های هفتم تا نهم هجری یکی از تلخ ترین و سخت ترین دوران تاریخی برای مردم ایران بوده است.

۵- مغولان که بودند؟ اقوام بیابانگردی که در سرزمین مغولستان واقع در شمال چین و جنوب سیبری زندگی می کردند و کار آن ها کوچ نشینی و دامداری بود و بیشتر برای تأمین زندگی گارتگری می کردند.

۶- مغولان، نخست به چین حمله و شهر ثروتمند پکن را غارت کردند.

۷- مغولان در زمان خوارزمشاهیان به ایران هجوم آوردند.

۸- دو اقدام تاریخی هلاکوخان چه بود؟ (۱) ویران کردن قلعه های اسماعیلیان (۲) تسخیر بغداد و براندازی خلافت عباسی

۹- هلاکوخان پس از نابودی خلافت عباسی، حکومت ایلخانان را تأسیس کرد.

۱۰- آخرین ایلخان مغول ابوسعید بود.

۱۱- یکی از مهم ترین قیام ها همزمان با فروپاشی حکومت ایلخانان قیام سربداران بود که از روستای باشتین در سبزوار آغاز شد.

۱۲- شعار معروف سربداران چه بود؟ سر به دار می دهیم، تن به ذلت نمی دهیم.

۱۳- تیمور گورگانی که بود؟ از فاتحان مشهور تاریخ که بخش وسیعی از آسیا را فتح کرد و امپراتوری تیموری را به راه انداخت.

۱۴- مرزهای امپراتوری تیموری از چین تا شام گسترش یافت.

۱۵- شاهرخ که بود و چه ارتباطی با تاریخ ایران دارد؟ شاهرخ پسر تیمور بود که بر رقیبان خود برتری یافت و موفق شد بخش وسیعی از ایران را تحت تسلط خود درآورد.

۱۶- سلسله تیموریان با ظهور حکومت صفویان در ایران از بین رفت.

پیروزی فرهنگ بر شمشیر

درس شانزدهم

۱- اجداد و نیاکان ما چگونه توانستند ایرانی های ناشی از هجوم چنگیز و تیمور را آباد کنند؟ آنان ابتدا توانستند خوی خشن و ویرانگر مغول را مهار کنند. مانع از خونریزی شوند. راه و رسم کشور داری را به مغولان آموختند. مغولان را با فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی آشنا کردند.

۲- خواجه نصیر الدین طوسی که بود و چه کرد؟ یکی از برجسته ترین دانشمندان مسلمان ایرانی که مشاور هلاکوخان بود و تلاش زیادی برای کاهش قتل و غارت مغولان می نمود.

۳- رصد خانه مراغه به همت خواجه نصیر الدین طوسی و در زمان هلاکوخان ساخته شد.

۴- خواجه رشید الدین فضل الله همدانی که بود؟ یکی از سیاستمداران و دانشمندان نامدار ایرانی در دوره مغول که خدمات اجتماعی و فرهنگی فراوانی به انجام رسانید.

۵- ساختن بنای عظیم ریح رشیدی با همت چه کسی ساخته شد؟ این بنای عظیم با همت خواجه رشید الدین فضل الله همدانی ساخته شد.

۶- سرانجام خواجه رشید الدین فضل الله همدانی به دستور ایلخان مغول به قتل رسید.

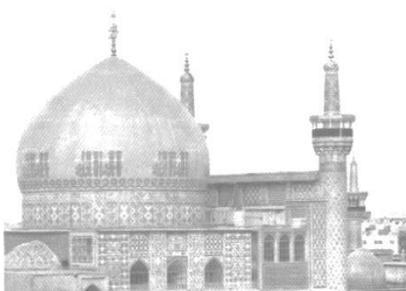
۷- بر اثر کوشش عالمان و وزیران ایرانی ایلخانان مغول دین اسلام را انتخاب کردند.

۸- اولجایتو یکی از ایلخانان مغول بود که مسلمان شد و نام سلطان محمد خدابنده را بر خود نهاد و معروف شد.

۹- دو اقدام مهم سلطان محمد خدابنده را بنویسید.

(۱) انتقال پایتخت به سلطانیه (۲) ساخت گنبد سلطانیه در زنجان که از شاهکارهای معماری در جهان اسلام است.

۱۰- چرا شاهرخ راه پدرش تیمور را ادامه نداد؟ زیرا تحت تاثیر فرهنگ و تمدن ایران قرار گرفته بود و به دین اسلام گروید.

دوست عزیز به کلیه موضوعات این فصل پاسخ داده شده ، شما نیز باید با استفاده از آموخته های خود به سؤالات زیر پاسخ دهید.

۱- سه اقدام مهم و بازدارنده دانشمندان و بزرگان ایرانی در هجوم وحشیانه مغول به ایران چه بود؟

۱-

۲-

۳-

ویژگی های طبیعی آسیا

درس هفدهم

۱- ویژگی های طبیعی قاره آسیا را نام ببرید. ۱- فلات های بلند و کوه های مرتفع. ۲- سرزمین های پست. ۳- مجمع الجزایر آتشفشانی. ۴- آبراهه های بین المللی و ذخایر نفت و گاز.

۲- ویژگی انسانی قاره آسیا را نام ببرید.

۱- جمعیت : آسیا پرجمعیت ترین قاره جهان است.

۲- زبان : زبان های مختلفی مانند : عربی - فارسی - ترکی و اردو در این قاره تکلم می شود.

۳- دین : این قاره مهدادیان بزرگ، یهودی - مسیحی و اسلام است و ۶۰ درصد مسلمانان جهان در این قاره زندگی می کنند.

۴- فعالیت اقتصادی : بیشترین انرژی نفت و گاز جهان در این قاره است.

۳- چگونه از اطلس ها برای مطالعه قاره ها و کشورهای جهان استفاده می شود؟ از آنجایی که اطلس ها از مجموعه ای از نقشه های مختلف درست شده ، می توان اطلاعات بیشتر و دقیق تری در مورد کشورها و قاره های جهان به دست آورد.

۴- ویژگی های طبیعی ما را با چه موضوعاتی آشنا می کند؟ با موضوعاتی مانند : موقعیت - وسعت - ناهمواری ها آب و هوا و رودها.

۵- ویژگی های انسانی ما را با چه موضوعاتی آشنا می کند؟ با موضوعاتی مانند : جمعیت - زبان - دین - نژاد و فعالیت اقتصادی.

۶- مدارهای موجود در کره زمین (از شمال تا جنوب) را نام ببرید؟

۱) مدار قطب شمال ۲) مدار رأس السرطان ۳) خط استوا ۴) مدار رأس الجدی ۵) مدار قطب جنوب

۷- مدار رأس السرطان حکایت از روز اول تیرماه دارد که بلندترین روز سال است و به آن انقلاب تابستانی نیز گفته می شود.

۸- مدار رأس الجدی حکایت از روز اول دی ماه دارد که کوتاه ترین روز سال است و به آن انقلاب زمستانی نیز گفته می شود.

۹- قاره یعنی چه؟ یعنی خشکی های بزرگ و یکپارچه ای که توسط دریاها از هم جدا شده اند را قاره می گویند.

۱۰- قاره های جهان را بر مبنای تقسیم بندی کلی نام ببرید.

قاره آسیا ، آفریقا ، اروپا ، امریکای شمالی ، امریکای جنوبی ، اقیانوسیه و قطب جنوب.

۱۱- قاره آسیا وسیع ترین و پرجمعیت ترین قاره جهان است.

ویژگی های طبیعی آسیا :

۱۲- قاره آسیا از طریق تنگه برینگ از قاره امریکا جدا می شود.

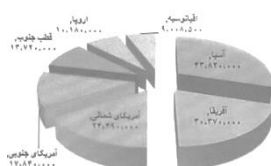
۱۳- قاره آسیا از طریق کانال سوئز و تنگه باب المندب از قاره آفریقا جدا می شود.

۱۴- منظور از قاره «اوراسیا» چیست؟ چون دو قاره آسیا و اروپا به هم چسبیده اند، بعضی از جغرافیدانان این دو قاره را یک قاره می دانند و به این نام خوانده می شوند.

۱۵- در مرز بین دو قاره آسیا و اروپا رشته کوه اورال قرار دارد.

۱۶- فلات های بلند آسیا را از غرب به شرق نام ببرید.

۱) فلات آناطولی ۲) فلات ایران ۳) فلات تبت ۴) فلات مغولستان

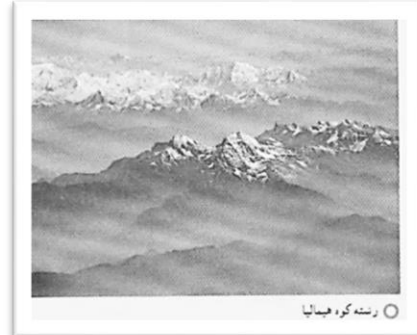
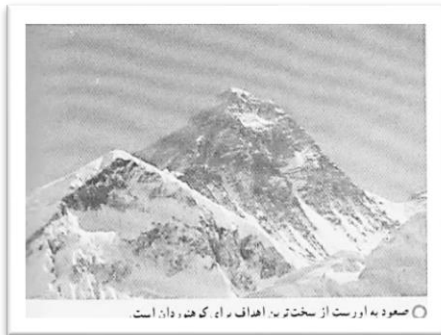

۱۷- بلندترین قله جهان قله اورست است.

۱۸- قله اورست در رشته کوه هیمالیا قرار دارد.

۱۹- قله اورست در فلات تبت قرار دارد.

۲۰- سه جلگه بزرگ آسیا را نام ببرید. جلگه بزرگ سیبری، جلگه گنگ و سند و جلگه چین

۲۱- دلتا چیست؟ سرزمین‌های مثلث شکلی که در محل ورود رود به دریا تشکیل می‌گردد.

۲۲- دلتاها زمین‌های مناسبی برای کشاورزی هستند اما در معرض سیل و طغیان رودها می‌باشند.

۲۳- به چه نوع آب و هوایی، قاره ای یا بری می‌گوییم؟ چرا؟ به آب و هوایی که زمستان‌های بسیار سرد و تابستان‌های بسیار گرم دارد. زیرا این مناطق از دریاها دور می‌باشند.

۲۴- به طور کلی از نظر بارش آسیا به چند منطقه تقسیم می‌شود؟ دو منطقه: (۱) آسیای مرطوب (۲) آسیای خشک

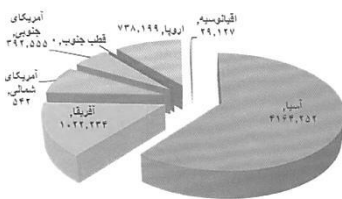
۲۵- به کدام مناطق آسیا، آسیای مرطوب (سبز) می‌گوییم؟ به مناطق شرق، جنوب و جنوب شرق آسیا.

۲۶- به کدام بخش آسیا، آسیای خشک می‌گویند؟ به سرزمین‌های غرب و جنوب غربی آسیا.

ویژگی‌های انسانی و اقتصادی آسیا

درس هجدهم

۱- پرجمعیت‌ترین قاره جهان کدام است؟ آسیا

۲- ۶۰ درصد جمعیت جهان در قاره آسیا زندگی می‌کنند.

۳- تراکم جمعیت در قسمت آسیای خشک کمتر و در قسمت آسیای سبز بیشتر است.

۴- به نواحی کوهستانی، پست و هموار فلات گفته می‌شود.

۵- پرجمعیت‌ترین کشورهای جهان چین با یک میلیارد و سیصد میلیون نفر و کشور هند با یک میلیارد و دویست میلیون نفر جمعیت که از کشورهای آسیایی هستند.

۶- متراکم‌ترین جزیره جهان جزیره جاوه در اندونزی با ۱۴۱ میلیون نفر می‌باشد.

۷- بیشتر جمعیت آسیا از نژاد زرد پوست و بقیه سفید پوست هستند.

۸- مهد یا خاستگاه چه ادیانی در قاره آسیا هستند؟ ادیان بزرگ جهان یهود، مسیحیت و اسلام

۹- حدود ۶۰ درصد مسلمانان جهان در قاره آسیا زندگی می‌کنند.

۱۰- مهم‌ترین محصول کشاورزی در قاره آسیا برنج است.

۱۱- مهم‌ترین کشور صنعتی قاره آسیا، کشور ژاپن است.

۱۲- منظور از کشورهای عضو گروه هشت، کشورهای صنعتی جهان است.

۱۳- هشت کشور عضو گروه هشت را نام ببرید. آمریکا - روسیه - ژاپن - ایتالیا - انگلستان - فرانسه - آلمان و کانادا

۱۴- «بیرهای اقتصادی آسیا» لقب کدام کشورهاست و چرا؟ کره جنوبی، تایوان، هنگ کنگ و سنگاپور؛ زیرا توانسته‌اند با صادرات فراوان، درآمد بسیار زیادی را به دست آورند.

۱۵- بیرهای اقتصادی آسیا در تولید چه محصولاتی پیشرفت زیادی داشته‌اند؟ لوازم الکترونیکی و رایانه‌ای، لوازم خانگی و اتومبیل

۱۶- پرجمعیت‌ترین شهر آسیا کجاست و چند نفر جمعیت دارد؟ توکیو پایتخت ژاپن که با منطقه شهری اطراف حدود سی میلیون نفر جمعیت دارد.

۱۷- چند جاذبه گردشگری آسیا را نام ببرید. تاج محل در هندوستان، دیوار چین، جزیره سنتوزا در سنگاپور

مهارت‌های نقشه خوانی:

۱۸- اطلس چه نوع کتابی است؟ کتابی است که مجموعه‌ای از نقشه‌ها در آن گردآوری شده است.

۱۹- نقشه طبیعی یعنی چه؟ یعنی در اینگونه نقشه‌ها، رشته کوه‌ها، فلات‌ها، دریاها، رودخانه‌ها و ... نشان داده می‌شود.

۲۰- نقشه سیاسی چیست؟ در اینگونه نقشه‌ها، مرز بین کشورها، ایالات، استان‌ها، پایتخت‌ها و شهرهای مهم نمایش داده می‌شود.

۲۱- نقشهٔ اطلس عمومی یعنی چه؟ یعنی اطلسی که شامل نقشه‌های طبیعی و سیاسی ایران و جهان باشد.

دوست عزیز به کلیهٔ موضوعات این فصل پاسخ داده شده، شما نیز باید با استفاده از آموخته‌های خود به سؤالات زیر پاسخ دهید.

"خودآزمایی"

۱- ما در چه قاره ای زندگی می کنیم؟ وسعت و جمعیت این قاره چقدر است؟

(الف) (ب) (ج)

۲- ادیان توحیدی و الهی کدامند؟

۳- دو کشور آسیایی که نسبت به سایر کشورها جمعیت زیادتری دارند را نام ببرید؟

۴- پرتکلم ترین زبان های موجود در قارهٔ آسیا را نام ببرید؟

ویژگی های منطقه جنوب غربی آسیا

درس نوزدهم

۱- ویژگی های طبیعی منطقه جنوب غرب آسیا را نام ببرید. ۱- جلگهٔ بین النهرین در غرب ایران. ۲- جلگهٔ سند در شرق ایران. ۳- بیابان عربستان. ۴- دشت کویر و دشت لوت.

۲- ویژگی های انسانی منطقه جنوب غربی آسیا را نام ببرید. ۱- یکی از نخستین کانون های تمدن در جهان است. ۲- کانون ادیان توحیدی است. ۳- بیش از ۹۰ درصد مردم این منطقه مسلمان هستند. ۴- بیشتر کشور های این منطقه از ذخایر نفت و گاز بهره مند هستند.

۳- موضوعات مشترک بین کشور های منطقه جنوب غربی آسیا را نام ببرید. ۱- دین اسلام. ۲- زبان های عربی، فارسی، ترکی و اردو. ۳- بهره مندی از ذخایر نفت و گاز. ۴- وجود آبراهه های مهم بین المللی.

۴- چرا منطقه جنوب غربی آسیا، منطقه ای پرتنش است؟ زیرا این منطقه انبار مهم انرژی جهان است. اقتصاد و صنعت جهان به شدت به انرژی موجود در این منطقه وابسته است. وابستگی بعضی از کشور های منطقه به قدرت های سلطه گر است.

۵- چرا کشور فلسطین در منطقه جنوب غربی آسیا یک موضوع مهم است؟ چون : ۱- بیت المقدس در فلسطین مورد توجه خاص پیروان سه دین الهی یهودی - مسیحی و اسلام است. ۲- حدود بیست هزار کیلومتر مربع از این کشور توسط اسرائیل تصرف شده است. ۳- مردم فلسطین تحمل حضور اسرائیل در خاک خود را ندارند.

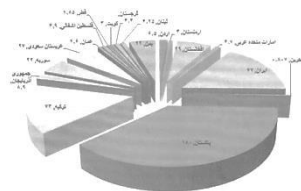
۶- اگر منطقه جنوب غربی آسیا را در مثلی جای دهیم، سه رأس آن را نام ببرید.

(۱) تنگه بسفر و داردانل (۲) کوه های پامیر (۳) خلیج عدن و تنگه باب المندب

۷- نخستین کانون های تمدن جهان، در منطقه جنوب غرب آسیا است.

۸- کدام بخش آسیا دارای آب و هوای گرم و شرجی است؟ سرزمین های واقع در سواحل گرم خلیج فارس، دریای عمان اقیانوس هند و دریای سرخ

۹- چه عواملی مردم منطقه جنوب غربی آسیا را به هم نزدیک تر می کند؟ عواملی مانند : دین اسلام، زبان عربی، دریاهای جنوب غربی آسیا

۱۰- پرتکلم ترین گروه های زبانی در منطقه آسیای جنوب غربی را نام ببرید. عربی، فارسی، ترکی و اردو

۱۱- بیش از ۹۰ درصد مردم منطقه جنوب غربی آسیا، مسلمان هستند.

۱۲- کشورهای مهم منطقه جنوب غربی آسیا را نام ببرید. ایران، پاکستان، ارمنستان، قطر، کویت، بحرین، عربستان، ترکیه

۱۳- تنگه و کانال های مهم منطقه جنوب غربی آسیا را نام ببرید. (۱) تنگه بسفر و داردانل (۲) تنگه هرمز (۳) تنگه باب المندب (۴) کانال سوئز

۱۴- بین خلیج فارس و دریای عمان تنگه هرمز قرار دارد.

۱۵- بین دریای مرمهره و اژه تنگه داردانل قرار دارد.

۱۶- بین دریای سرخ و مدیترانه کانال سوئز قرار دارد.

۱۷- بین دریای سیاه و دریای مرمهره تنگه بسفر قرار دارد.

۱۸- بین دریای سرخ و خلیج عدن تنگه باب المندب قرار دارد.

ایران و منطقه جنوب غربی آسیا

درس بیستم

۱- کشور ایران در منطقه جنوب غرب آسیا چه جایگاهی دارد؟ ۱- الگو بودن انقلاب اسلامی. ۲- اتحاد و یکپارچگی مردم ایران. ۳- پیشرفت در علم و فناوری. ۴- از نظر وسعت و جمعیت دومین کشور منطقه است. ۵- دارای سواحل طولانی و موقعیت های بندرگاهی است.

۲- منطقه جنوب غربی آسیا از مناطق استراتژیک (راهبردی) جهان است.

۳- چرا منطقه جنوب غربی آسیا از مناطق استراتژیک جهان است؟ زیرا : (۱) این منطقه کانون اتصال سه قاره آسیا، اروپا و آفریقا است. (۲) آبراهه های مهمی در این منطقه قرار دارند. (۳) به آب های آزاد اقیانوس ها راه دارند. (۴) این منطقه انبار مهم انرژی در جهان است. (۵) این منطقه کانون جهان اسلام است.

۴- آبراهه‌های مهم منطقه جنوب غربی آسیا را نام ببرید. تنگه هرمز، بسفر، داردانل، باب المندب و کانال سوئز
۵- چرا موقعیت بندرگاهی برای کشورها اهمیت زیادی دارد؟ چون استفاده از حمل و نقل دریایی ارزان برای کالا و انرژی را به همراه دارد.

۶- کشورهای صادر کننده بزرگ نفت در منطقه جنوب غربی آسیا را نام ببرید. عربستان، ایران، عراق، کویت، امارات
۷- پیمان سازمان همکاری اقتصادی (اگو) در چه سالی و بین چه کشورهایی بسته شد؟ پیمانی است که نخست در سال ۱۳۴۱ بین ایران، پاکستان و ترکیه بسته شد و هم‌اکنون ده کشور منطقه عضو آن هستند.

۸- چه عواملی باعث تنش و ناامنی در منطقه جنوب غربی آسیا شده است؟ (۱) وجود رژیم اشغال گر قدس در منطقه.
(۲) خود خواهی و توسعه طلبی قدرت های کشورهای سلطه گر (۳) وابستگی بعضی از کشورهای منطقه به قدرت های سلطه گر

۹- به منطقه جنوب غربی آسیا و شمال آفریقا خاورمیانه گفته می شود.

۱۰- به کشورهای شرق آسیا خاور دور گفته می شود.

۱۱- جزایر ایران در خلیج فارس از چه نظر اهمیت دارد؟ از نظر استخراج نفت، بازرگانی تجارت و نظامی

۱۲- مقیاس نقشه به ما نشان می دهد که فاصله دو مکان در روی نقشه نسبت به فاصله همان دو مکان در روی زمین چقدر کوچک تر شده است.

۱۳- انواع مقیاس نقشه: (۱) مقیاس خطی (۲) مقیاس عددی

۱۴- فرمول مقیاس عددی نقشه: $\text{مقیاس} = \frac{\text{فاصله دو مکان بر روی نقشه}}{\text{فاصله همان دو مکان بر روی زمین}}$

۱۵- چند جزیره مهم ایرانی در خلیج فارس را نام ببرید. خارک، کیش، قشم، لارک، لاوان، تنب بزرگ، تنب کوچک، ابوموسی.

۱۶- تنگه هرمز یک آبراهه بین المللی است و همه کشورها حق دارند طبق قوانین از آن عبور کنند.

۱۷- فلسطین در ساحل کدام دریا قرار دارد؟ مدیترانه

۱۸- کشور فلسطین با کدام کشورها همسایه است؟ لبنان، سوریه، اردن و مصر

دوست عزیز به کلیه موضوعات این فصل پاسخ داده شده، شما نیز باید با استفاده از آموخته های خود به سؤالات زیر پاسخ دهید.

"خودآزمایی"

۱- کشورما در منطقه جنوب غربی آسیا واقع شده، ویژگی های این منطقه را نام ببرید؟

۱-

۲-

۳-

۲- ویژگی های ایران نسبت به سایر کشورهای جنوب غربی آسیا را نام ببرید؟ (۲ مورد)

۱-

۲-

ویژگی های طبیعی، انسانی و اقتصادی
قاره اروپا

درس بیست و یکم

۱- در ویژگی های طبیعی قاره آفریقا و اروپا چه تفاوت هایی دیده می شود؟

- موقعیت: { قاره آفریقا: خط استوا از وسط این قاره میگذرد.
قاره اروپا: در مسیر مدار قطب شمال واقع شده است.
 - وسعت: { قاره آفریقا: دومین قاره وسیع جهان است.
قاره اروپا: کم وسعت ترین قاره جهان است.
 - ناهمواری: { قاره آفریقا: این قاره فلاتی وسیع و کم ارتفاع است.
قاره اروپا: قسمت های شمال و جنوب این قاره به دو بخش پیر و جوان تقسیم شده است و دارای جلگه های پهناوری است.
 - آب و هوا: { قاره آفریقا: آب و هوای گرم دارد و در بیشتر قسمت های این قاره زمستان دیده نمی شود.
قاره اروپا: آب و هوای معتدل و سرسبز و جاذبه های گردشگری زیادی دارد.
 - رود ها: { قاره آفریقا: یکی از رودهای پرآب این قاره رود نیل است که طولانی ترین رود جهان است.
قاره اروپا: به لحاظ آب و هوای مساعد رود های پرآب زیادی دیده می شود.
- * نتیجه گیری کلی: این دو قاره در موضوعات موقعیت، وسعت، ناهمواری و آب و هوا تفاوت های چشم گیری باهم دارند.

۲- در قاره آفریقا و اروپا چه تفاوت هایی در ویژگی های انسانی دیده می شود؟

- جمعیت: { قاره آفریقا: نسبت به وسعت جمعیت کمی دارد.
قاره اروپا: نسبت به وسعت جمعیت متراکمی دارد.
- زبان: { قاره آفریقا: بیشتر عربی و بقیه انگلیسی و فرانسوی.
قاره اروپا: سه گروه عمده لاتین - ژرمن و اسلاو.
- دین: { قاره آفریقا: بیشتر مسلمان اند و بقیه مسیحیت و مذاهب ابتدایی.
قاره اروپا: مسیحیت.
- نژاد: { قاره آفریقا: سیاه پوست.
قاره اروپا: سفید پوست.
- اقتصاد: { قاره آفریقا: منابع طبیعی ثروتمند اما از پیشرفت اقتصادی بازمانده است.
قاره اروپا: اقتصادی پیشرفته دارد.

۳- به بخش شمالی قاره اروپا، اروپای پیر گفته می شود.

۴- به بخش جنوبی قاره اروپا، اروپای جوان گفته می شود.

۵- ویژگی های اروپای پیر را توضیح دهید. کوه های کم ارتفاع، قله های گنبدی شکل و دره های باز

۶- ویژگی های اروپای جوان را توضیح دهید. کوه ها نوک تیز و دامنه کوه ها اغلب دارای شیب

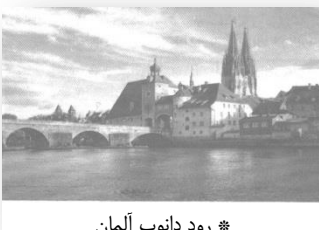
تند و دره های تنگ و آتش فشان ها و زمین لرزه ها در این منطقه رخ می دهد.

۷- بلندترین قله رشته کوه آلپ در اروپا چه نام دارد؟ قله مون بلان

۸- از رودهای پر آب اروپا چه استفاده هایی می شود؟

در اروپا رودهای پرآب و دائمی زیادی وجود دارد و برای آبیاری، تولید انرژی

الکتریکی و حمل و نقل و کشتیرانی استفاده می شود.

* رود دانوب آلمان.

- ۹- کدام کشورهای اروپایی دارای آب و هوای مدیترانه ای هستند؟ ایتالیا و اسپانیا
- ۱۰- قاره اروپا را می توان دنباله قاره پهناور آسیا یا بخشی از اوراسیا دانست.
- ۱۱- طولانی ترین رود اروپا دانوب است که از چند کشور عبور می کند.
- ۱۲- چند رود مهم اروپا را نام ببرید. دانوب ، ولگا ، راین ، دُن و الب
- ۱۳- قاره اروپا اگر چه قاره ای کم وسعت است اما یکی از متراکم ترین قاره های جهان است.
- ۱۴- چه عواملی باعث تراکم جمعیت در اروپا شده است؟ آب و هوای معتدل، ریزش باران کافی و رودهای پر آب و جلگه های پهناور و پیشرفت علم و فناوری.

- ۱۵- بیشتر مسلمانان اروپا در شبه جزیره بالکان زندگی می کنند.
- ۱۶- کشورهای مهم صنعتی اروپا را نام ببرید. آلمان ، فرانسه ، انگلستان ، ایتالیا
- ۱۷- چرا کشورهای اروپایی، سالیان دراز، دست به استعمار کشورهای دیگر زدند؟ زیرا منابع و معادن زیرزمینی قاره اروپا جوابگوی نیاز صنعتی آنان نمی باشند .
- ۱۸- سه کشور مهم اروپایی از نظر جذب گردشگر را نام ببرید. فرانسه، اسپانیا و ایتالیا
- ۱۹- ویژگی های آب و هوای قاره ای یا برّی را بنویسید. در اینگونه آب و هوا زمستان های سرد و تابستان های گرم و خشک حکم فرماست.

۲۰- چند جاذبه گردشگری اروپا را نام ببرید. دریاچه جنوا بین فرانسه و سوئیس، شهر ونیز، برج کج پیزا در ایتالیا

ویژگی های طبیعی، انسانی و اقتصادی قاره آفریقا

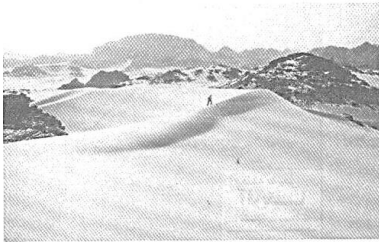
درس بیست و دوم

- ۱- ویژگی های طبیعی دو قاره اروپا و آفریقا چه مزایا و یا چه محدودیتهایی برای ساکنان این دو قاره بوجود می آورد؟
- ۱- اروپا: آب و هوای معتدل و رودهای پر آب و جاذبه های گردشگری در قاره اروپا باعث افزایش درآمد مردم این قاره شده است.
- ۲- آفریقا: بودن آب و هوای گرم و بیابان های وسیع محدودیت هایی را در زندگی و فعالیت های اقتصادی مردم این قاره به وجود آورده است.
- ۲- علل عدم پیشرفت اقتصادی قاره آفریقا چیست؟ مهمترین علت عدم پیشرفت اقتصادی قاره آفریقا عبارتند از :
- علت داخلی : ۱- داشتن بیابان های وسیع، آب و هوای گرم. ۲- جنگ های داخلی و حکومت های وابسته. ۳- شرایط سخت محیطی. ۴- کم سواد و نا آگاهی مردم.
- علت خارجی : ۱- استعمار کشورهای اروپایی و غارت منابع طبیعی قاره آفریقا است. ۲- دخالت کشورهای قدرتمند در ایجاد جنگها و بحرانهای داخلی در این قاره است.

موقعیت و وسعت :

- ۳- قاره آفریقا در دو نیمکره شمالی و جنوبی کره زمین گسترده شده است.
 - ۴- مدار استوا از وسط قاره آفریقا عبور کرده است.
 - ۵- قاره آفریقا از طریق تنگه باب المندب و کانال سوئز از قاره آسیا جدا می شود.
 - ۶- قاره آفریقا از طریق تنگه جبل الطارق از قاره اروپا جدا می شود.
- ناهمواری های آفریقا:

- ۷- قله های مرتفع کنیا و کلیمانجارو در قاره آفریقا قرار دارند.

* آفریقای خشک، صحرای بزرگ با تپه‌های ماسه‌ای

* آفریقای مرطوب، جنگل‌های استوایی، کنگو

۸- در کدام منطقه از قاره آفریقا زمستان دیده نمی‌شود؟ در محدوده بین خط استوا با مدار رأس السرطان و رأس الجدی .
آب و هوا

۹- چرا در بیشتر قسمت های قاره آفریقا زمستان دیده نمی‌شود؟
(۱) به خاطر عبور خط استوا از وسط این قاره (۲) تابش تقریباً عمودی خورشید در مناطق استوایی این قاره
۱۰- قاره آفریقا از نظر بارش به دو قسمت مرطوب و خشک تقسیم می‌شود.

آفریقای مرطوب (سبز):

۱۱- آفریقا مرطوب کدام نواحی از این قاره را در بر می‌گیرد؟ نواحی شمالی و جنوبی اطراف خط استوا
۱۲- آب و هوای آفریقای سبز گرم و مرطوب است.

رودها:

۱۳- رود نیل طولانی‌ترین رود جهان است.

جمعیت:

۱۴- قاره آفریقا دومین قاره وسیع جهان است اما نسبت به این وسعت جمعیت کمی دارد.

۱۵- چه عواملی باعث جلوگیری از افزایش جمعیت در قاره آفریقا بوده است؟

(۱) عدم رعایت بهداشت (۲) شیوع بیماری‌های مختلف (۳) خشکسالی‌ها و قحطی‌های پی در پی (۴) جنگ‌های داخلی و

اقتصاد آفریقا:

۱۶- قاره آفریقا از نظر ذخایر، معادن و منابع طبیعی ثروتمند است.

۱۷- در قاره آفریقا معادن نفت، طلا، الماس، مس و جنگل‌های عظیم وجود دارد.

۱۸- عواملی که باعث عدم توسعه قاره آفریقا شده عبارتند از: عوامل خارجی و داخلی

دوست عزیز به کلیه موضوعات این فصل پاسخ داده شده، شما نیز باید با استفاده از آموخته‌های خود به سؤالات زیر پاسخ دهید.

"خودآزمایی"

۱- چه تفاوتی بین ویژگی‌های طبیعی و انسانی اروپا و آفریقا وجود دارد؟

طبیعی: ۱-

۲-

انسانی: ۱-

۲-

قاره آمریکا

درس بیست و سوم

۱- ویژگی های طبیعی قاره آمریکا، اقیانوسیه و استرالیا را نام ببرید.

قاره آمریکا : ۱- چین خوردگی های جوان و مرتفع. ۲- کوه های کم ارتفاع قدیمی. ۳- سرزمین های پست و جلگه ای. ۴- رودهای پُر آب می سی سی پی و آمازون. ۵- جلگه های می سی سی پی و آمازون. اقیانوسیه و استرالیا : ۱- بزرگترین صخره مرجانی دنیا. ۲- بزرگترین جزیره قاره اقیانوسیه کشور نیوزیلند می باشد. ۳- تکه سنگ بزرگی به نام عقیق سرخ.

۲- شباهت های بین محیط طبیعی آمریکای شمالی و جنوبی را بنویسید. ۱- هردو دارای دو رشته کوه مشابه هستند. ۲- هردو در کنا اقیانوس آرام واقع شده اند. ۳- هردو دارای رودهای پُر آب هستند. ۴- هردو دارای جلگه های وسیع هستند.

۳- اقتصاد و فرهنگ آمریکای شمالی و جنوبی چه تفاوت هایی با هم دارند؟ چرا؟

۱- در آمریکای شمالی به خاطر وجود دو کشور ایالات متحده آمریکا و کانادا، از نظر اقتصادی پیشرفته هستند. ۲- اما در آمریکای جنوبی به دلایل استعمار از یک سو و حکومت های وابسته به بیگانگان از سوی دیگر باعث شده که اقتصاد پیشرفته ای نداشته باشند.

چرا؟ زیرا: ۱- انتقال دانش، مهارت و سرمایه از طریق اروپاییان مهاجر به آمریکای شمالی. ۲- دور بودن آمریکای شمالی از جنگ جهانی دوم. ۳- استفاده از نیروهای متخصص و دانشمندان سایر کشورها.

۴- قاره آمریکا به دو قسمت کوچکتر تقسیم می شود. آن ها را نام ببرید. (۱) آمریکای شمالی (۲) آمریکای جنوبی ۵- به آمریکای مرکزی و جنوبی آمریکای لاتین گفته می شود.

۶- آمریکای شمالی و جنوبی به وسیله خشکی باریکی به نام آمریکای مرکزی به هم متصل اند.

۷- قاره آمریکا بین سه اقیانوس منجمد شمالی، اقیانوس اطلس و اقیانوس آرام واقع شده است.

۸- کانال پاناما بین اقیانوس اطلس و آرام حفر شده است.

۹- اهمیت حفر کانال پاناما در کوتاه شدن مسیر کشتیرانی از اقیانوس اطلس به اقیانوس آرام است.

۱۰- رشته کوه های جوان و مرتفع قاره آمریکا را نام ببرید. (۱) رشته کوه راکی در آمریکای شمالی (۲) رشته کوه آند در آمریکای جنوبی

۱۱- آمریکای مرکزی و جزایر آنتیل سرزمین آتش فشان ها و زمین لرزه ها است.

۱۲- سرزمین های پست و جلگه ای قاره آمریکا را نام ببرید. جلگه پهناور «می سی سی پی»، «جلگه آمازون» و «پارانا»

۱۳- رودهای مهم آمریکا را نام ببرید. رود می سی سی پی - رود آمازون

۱۴- رود می سی سی پی در آمریکا نقش مهمی در حمل و نقل کالا دارد.

۱۵- رود آمازون در قاره آمریکا پُر آب ترین رود دنیاست.

۱۶- سیاه پوستان آمریکایی از چه نژادی هستند؟ سیاه پوستان آمریکایی از فرزندان و نوادگان بردگان آفریقایی هستند که در دوران استعمار اروپاییان به اجبار و برای کار به این قاره آورده بودند.

۱۷- مهم ترین نژادهای مردم قاره آمریکا را نام ببرید و توضیح دهید. (۱) بومیان یا سرخ پوستان (۲) سیاه پوستان (۳) سفید پوستان که ریشه اروپایی دارند (۴) دورگه ها

۱۸- زبان اغلب مردم در آمریکای شمالی انگلیسی است.

۱۹- اکثر مردم قاره آمریکا پیرو دین مسیح هستند.

۲۰- مهم ترین عوامل پیشرفت و توسعه امریکای شمالی را نام ببرید. (۱) اروپاییان مهاجر (۲) معادن و منابع طبیعی فراوان (۳) دور بودن از جنگ جهانی دوم (۴) پیشی گرفتن در غارت کشورهای ضعیف (۵) جذب نیروهای متخصص و دانشمند از سایر کشورها.

۲۱- پرجمعیت ترین شهر ایالات متحده امریکا نیویورک است.

۲۲- آمریکا دارای چه جاذبه های گردشگری است؟ جاذبه های طبیعی همچون غارها، آبشارها و مراکز تفریحی، پارک ها و موزه های حیات وحش، کاخ ها و مراکز خرید و نمایشگاه ها

قاره استرالیا و اقیانوسیه

درس بیست و چهارم

۱- ویژگی های انسانی و اقتصادی استرالیا و نیوزیلند را نام ببرید. ۱- هردو استرالیا و نیوزیلند جزء کشورهای پیشرفته صنعتی جهان هستند. ۲- هردو هردو دارای منابع و معادن فراوانی هستند. ۳- هردو هردو از مراکز مهم پرورش دام در جهان هستند. ۴- هردو گوشت و پشم از محصولات مهم این دو کشور است. ۵- هردو زبان رسمی این دو کشور انگلیسی است. ۶- هردو مردمان این دو کشور پیرو دین مسیح هستند.

۲- کوچکترین قاره کره زمین قاره اقیانوسیه است.

۳- به کشور استرالیا و جزایر نزدیک آن در اقیانوس آرام قاره اقیانوسیه می گویند.

۴- کم وسعت ترین و کم جمعیت ترین قاره مسکونی جهان قاره اقیانوسیه می باشد.

۵- یکی از جزایر مهم و بزرگ قاره اقیانوسیه کشور نیوزیلند است.

۶- قاره اقیانوسیه و استرالیا در کدام نیم کره زمین قرار دارند؟ نیمکره جنوبی

۷- ویژگی های بزرگترین صخره مرجانی جهان در استرالیا را نام ببرید. (۱) به شکل دیواری از اقیانوس آرام سر برآورده .

(۲) دو هزار کیلومتر طول دارد. (۳) صدها نوع ماهی در این صخره زندگی می کنند.

۸- بزرگ ترین تکه سنگ جهان به نام آیزراک (عقیق سرخ) به طول ۹ کیلومتر و ۳۴۳ متر ارتفاع در استرالیای مرکزی قرار

دارد.

۹- دو بندر مهم کشور استرالیا سیدنی و ملبورن نام دارد.

۱۰- زبان مردم استرالیا و نیوزیلند انگلیسی است.

۱۱- دین مردم در استرالیا و نیوزیلند چیست؟ اکثریت مسیحی هستند.

۱۲- استرالیا تولید کننده و صادر کننده بزرگ گندم در جهان است.

۱۳- استرالیا و نیوزیلند هر دو از مراکز مهم پرورش دام در جهان هستند.

دوست عزیز به کلیه موضوعات این فصل پاسخ داده شده ، شما نیز باید با استفاده از آموخته های خود به سؤالات زیر پاسخ دهید.

"خودآزمایی"

۱- ویژگی های طبیعی امریکای شمالی و جنوبی چه شباهت هایی با هم دارند؟

-۱

-۲

-۳

«فعالیت های مهم ۱۲ درس دوم کتاب»

درس ۱۳

چرا گردشگرانی که به ترکیه می روند در این کشور آثار و بناهایی از دوران سلجوقیان مشاهده می کنند؟
زیرا : در دوره سلجوقیان قلمرو کشورمان ایران تا سواحل دریای مدیترانه گسترده بوده و ترکیه کنونی جزء قلمرو ایران بوده است.

درس ۱۴

دیوان های دوره سلجوقی را به موارد مشابه امروزی وصل کنید.

(الف : دیوان های سلجوقی)	(ب : سازمان های امروزی)
غرض	سازمان امور اقتصادی و مالیاتی
اشراف	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
استیفا	وزارت کشور
	سازمان بازرسی کل کشور

درس ۱۵

آیا انسان ها در هنگام جنگ نیز باید حقوق دیگران را رعایت کنند؟ بله
آیا آنها اجازه دارند به غیر نظامیان و آثار فرهنگی و بناهای تاریخی یک کشور صدمه وارد کنند؟ (توضیح دهید)
در ص ۵۳ کتاب درسی آمده است که پیامبر اکرم فرمود : در جنگ ها باید اصول اخلاقی و ارزش های انسانی رعایت شود و با اسیران خوش رفتاری شود ، اموال مردم تخریب و غارت نشود.

درس ۱۶

چرا کشور ایران با وجود این همه هجوم وحشیانه مغول و تیموریان پابرجا ماند؟
زیرا قدرت نظامیان مغول و تیموریان در برابر فرهنگ و تمدن غنی ایران دوان نیاورد و تعداد زیادی از فرمانروایان مغول به دین اسلام گرویدند.

درس ۱۷

چرا سرزمین های جنوب آسیا در بیشتر مواقع سال آب و هوای گرم دارند؟
به خاطر نزدیکی این نواحی به خط استوا و تابش مستقیم نور خورشید.

درس ۱۸

چرا در شرق و جنوب شرق آسیا تراکم جمعیت زیاد است؟
به خاطر بارندگی زیاد و داشتن دلتاها ، جلگه های حاصلخیز و رودهای پرآب.

درس ۱۹

گروه های زبانی در منطقه جنوب غربی آسیا را نام ببرید و برای هر کدام یک کشور مثال بزنید.
زبان عربی (عربستان) ، زبان فارسی (ایران) ، زبان ترکی (ترکیه) و زبان ارد (پاکستان)

درس ۲۰

چرا دسترسی به دریاها و اقیانوس ها تا این حد برای کشور ها مهم است؟

زیرا : ۱- استفاده از حمل و نقل دریایی ارزان و آسان است. ۲- دریاها و اقیانوس ها دارای موقعیت بندرگاهی هستند.

درس ۲۱

چرا مرکز و شرق قاره اروپا آب و هوای قاره ای یا بری دارد؟

به دلیل دوری از دریاها

درس ۲۲

آیا انسان ها می توانند با مشکلات محیط مقابله کنند و شرایط محیط را تحت کنترل خود در بیاورند؟ با ذکر مثال توضیح دهید.
بله ؛ زیرا یکی از ویژگی های خوب انسان سازگاری او با محیط است. مثلاً کشور ژاپن ، کشوری زلزله خیز است اما برای ادامه زندگی خود این موضوع را در ساخت و سازها به خوبی رعایت می کنند.

درس ۲۳

شباهت های طبیعی آمریکای شمالی با آمریکای جنوبی چیست؟

۱- هر دو دارای یک رشته کوه مشابه مانند راکی و آند هستند. ۲- هر دو در کنار اقیانوس آرام واقع شده اند.

درس ۲۴

قاره استرالیا و اقیانوسیه در کدام نیمکره زمین قرار دارند؟ چرا؟

در نیمکره جنوبی. زیرا ؛ در پایین خط استوا واقع شده اند.

سوالات نوبت دوم سال ۹۷

الف) گزینه صحیح را انتخاب کنید. (۲/۵ نمره)

۱- سلطان محمود غزنوی مناطقی از هندوستان را تصرف کرد و معبد را خراب نمود.

الف) سومنات ☐ ب) طلایی ☐ ج) چغازنبیل ☐ د) سلوکی ☐

۲- مهمترین نبرد آب ارسلان در جنگ ملازگرد، شکست رومیان و اسارت را به همراه داشت.

الف) پادشاه ☐ ب) امپراتور ☐ ج) فراماتروا ☐ د) صدراعظم ☐

۳- در زمان کدام حکومت ، چنگیز مغول به ایران حمله کرد؟

الف) سلجوقیان ☐ ب) غزنویان ☐ ج) خوارزمشاهیان ☐ د) تیموریان ☐

۴- تحلیف به چه معنا است؟

الف) اعتبار بخشیدن ☐ ب) تأیید کردن ☐ ج) سوگند یاد کردن ☐ د) آغاز به کار کردن ☐

۵- مؤسس مدارس نظامیه چه کسی بوده است؟

الف) خواجه نصیرالدین ☐ ب) عمیدالملک کندی ☐ ج) خواجه رشیدالدین ☐ د) خواجه نظام الملک ☐

ب) جملات صحیح را با (ص) و جملات غلط را با (غ) مشخص کنید. (۲/۵ نمره)

۶- متکی بودن به صادرات نفت وابستگی ایجاد می کند. ()

۷- یکی از دانش آموختگان مدارس نظامیه ابو علی سینا بود. ()

۸- آخرین ایلخان مغول ابوسعید نام داشت. ()

۹- مرز امپراتور تیموری از چین تا شام گسترش یافت. ()

۱۰- مغولان اقوام شهرنشین بوده اند. ()

۵	۴	۳	۲	۱	
					۱۱
		و			۱۲
	غ				۱۳
		د			۱۴
			ص		۱۵

(ج) با استفاده از جاهای خالی، جدول مقابل را کامل کنید. (۲/۵ نمره)

- ۱۱- یکی از آثار خوب اتفاق کردن، از بین بردن حرص و در زندگی اتفاق کننده می باشد.
- ۱۲- هجوم وحشیانه قوم نتوانست بر اعتقادات و تمدن غنی ایران تاثیر گذار باشد.
- ۱۳- رصدخانه به همت خواجه نصیرالدین و در زمان هلاکوخان ساخته شد.
- ۱۴- شاهرخ بخاطر اینکه تحت تاثیر فرهنگ و ایران قرار گرفته بود، راه پدرش تیمور را ادامه نداد.
- ۱۵- یکی از مهمترین مدارس نظامیه در شهر بود.

(د) با استفاده از کلمات داده شده جاهای خالی را کامل کنید. (دو کلمه اضافه است). (۲/۵ نمره)

کانال سوئز - قاره آسیا - رسانه - تنگه هرمز - خاورمیانه - رایانه - قاره آمریکا

- ۱۶- ۶۰ درصد جمعیت جهان در زندگی می کنند.
- ۱۷- در بین خلیج فارس و دریای عمان قرار دارد.
- ۱۸- یکی از وسایلی که در فناوری اطلاعات و ارتباطات بیشترین کمک را به انسان نموده است ، نام دارد.
- ۱۹- به کشورهای منطقه جنوب غربی آسیا و شمال آفریقا گفته می شود.

(و) به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید. (۳ نمره)

۲۱- قاره اروپا را می توان دنباله چه قاره دیگری دانست؟

۲۲- مدار استوا از کدام قسمت قاره آفریقا عبور می کند؟

۲۳- مردم در قاره آمریکا پیرو چه دینی هستند؟

۲۴- کوچکترین قاره جهان چه نام دارد؟

۲۵- دو بندر مهم سیدنی و ملبورن متعلق به کدام کشور است؟

۲۶- مردم استرالیا و نیوزیلند با چه زبانی مکالمه می کنند؟

(هـ) به سوالات زیر پاسخ کامل دهید. (۷ نمره)

۲۷- قاره چیست؟ توضیح دهید.

۲۸- دو اقدام بسیار مهم طغرل را نام ببرید.

۲۹- دو اقدام تاریخی هلاکوخان چه بود؟

۱-
۲-

۳۰- کشورمان ایران در منطقه جنوب غرب آسیا چه جایگاهی دارد؟ (۴ مورد)

۱-
۲-

۳-
۴-

۳۱- خواجه نصیرالدین طوسی که بود؟

۳۲- چرا در بیشتر قسمت های قاره افریقا زمستان دیده نمی شود؟ (۲ مورد)

۱-
۲-